ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ

Տարեկան գինն է 150 ղռշ.
Վեցամսեայ „ 60 „
Մէկ ծանուցմանը տողին 5 դուրուշ է
Ստորագրութիւնները կանխիկ են:
Ստորագրութիւններն ամեն ամսոյն 1ին եւ 15ին կը սկսին:

Դուրս երկրային լրագիրներուն ճամբան ծախքը առնողին վրայ է:
Նրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն Խմբագրին պիտի ուղղուի. եւ առանց ճամբուն ծախքը խրկողին վրայ է:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 14 ՅՈՒԼԻՍ

ՊՈՐՍԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

Մարսիլիա 19 յուլիս.

Ցորենը թոյլ. գինը միշտ նոյն. — Մետաքսն ալ խոզակ թոյլ եւ կինալու վրայ. — Ստամ 64 3/4. — փոխանակութիւն 25 71/2. — Ֆոնտո 68 55. — Քոնսոլիտէ 92 7/8.

Լոնտրա 21 յուլիս.

Օսմանեան փոխառութիւն. Առաջինը 84 3/4. — Երկրորդը 75. Միջին 66 1/2. — Նորը հարիւրին 1 7/8 զեղչ. — Քոնսոլիտէ 93.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Խտալիոյ նոր թագաւորութեան Ռուսիոյ տէրութենէն ճանչուելուն պաշտօնական լուրը միանգամայն Թուրինոյի եւ Լոնտրայի մէջ հրատարակուեցաւ.

Խտալիոյ տէրութեան պաշտօնէից նախագահ Մ. Ռաթացցի երեսփոխանաց խորհրդարանին հաղորդեց այս լուրը, ծանուցանելով միանգամայն Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորին աղջկան Փորթուկալի թագաւորին հետ մօտաւոր ամուսնութիւնը.

Լոնտրայի մէջ ալ Լորտ Փալմերսթըն լորտերուն խորհրդարանին հաղորդեց այս լուրը՝ աւելցնելով թէ Ռուսիա առանց պայմանի ըրած է այս ճանաչումը, եւ այս ալ Գաղղիոյ բարեկամական ջանից արդիւնքն է ըսաւ.

Անգլիոյ լրագիրներն Հռոմի գլխաւոր խնդրոյն վրայ Անգլիոյ եւ Գաղղիոյ կառավարութեանց մէջ եղած բանակցութիւններու վերաբերեալ պաշտօնական նամակներ կը հրատարակեն, որոց մէջ խիստ կարեւոր տեղեկութիւններ կան Հռոմի խնդրոյն ներկայ վիճակին վրայ.

Անգլիական լրագիր մը հետեւեալ կերպով կը համառօտէ յիշեալ կարեւոր եւ ուշադրութեան արժանի թղթակցութիւնները.

«Այս առաւօտ հրատարակուեցան Հռոմի խնդրոյն վերաբերեալ պաշտօնական թուղթերը. Յիշեալ թուղթերը չորս նամակ կը պարունակեն Լորտ Քաուլէէն գրուած հանդերձ Լորտ Ռըսըլի պատասխաններովը. եւ ուրիշ նամակ մը որ Խտալիա նստող անգղիական դեսպան Սըր Հիւտսըն գրած է Լորտ Ռըսըլին.

Լորտ Քաուլէի տուած առաջին պատասխանին մէջ՝ Լորտ Ռըսըլ կըսէ. «Ձեր մարտ 14 թուով գրած նամակին գալով՝ կըսեմ թէ Հռոմի մէջ Ֆրանքօ-խտալական խառն պահպանութիւն մը հաստատելնուդ չըլլար. Աւելի լաւ կըլլայ թողուլ խտալական զօրաց որ Տիբեր գետին ձախ կողմը եղած Հռոմէական երկիրները գրաւեն. գաղղիացիք ալ Վատիկանի կողմը, Չիվիթա-Վէքքիան եւ Տիբեր գետին աջ եզերքը եղած Ս. Պետրոսի ժառանգութիւնը գրաւեն.

«Թէ որ այս կարգադրութիւնը առժամանակեայ կերպով ընդունուի, երկիրը կը պահպանուի, վեհապետ քահանային պատիւը կը ճանչուի, եւ եթէ Խտալիոյ թագաւորն ու Պապը պարագաներուն զօրութեամբը կը հաշտուին իրարու հետ. Պ. Թուվընէլ պէտք չէ որ աչքէ գոցէ ներկայ վիճակին անպատեհութիւններուն վրայ, որք են. 1՝ Գաղղիոյ կառավարութիւնը ատելի կըլլայ Խտալիոյ եւ մանաւանդ Հռոմի ժողովրդեան. 2՝ Խտալիոյ կառավարութեան որ եւ է պաշտօնեայները՝ Ռիքասոլի կամ Ռաթացցի եւ կամ ուրիշ որ եւ է անձինք՝ չեն կրնար ազդու կերպով հսկել Մածծինեանց վրայ, որոնք ապօրինաւոր ազդեցութիւն մը ձեռք կը բերեն. 3՝ Ամեն վայրկեան կրնայ պատերազմ ծագիլ, որուն յետեւանքը կրնայ կայսրը հարկադրել կամ Խտալիոյ մէջ իր շինածը թողելու, կամ Խտալիոյ անկախութիւնը մեծ եւ արիւնաշատ պատերազմներով պաշտպանելու. Անգլիա՝ ոչ միայն Գաղղիոյ ընթացքին արգելք չըլլար, այլ եւ կը փափաքի գործակից ալ ըլլալու անոր, որպէս զի խտալական խնդրոյն լուծումը գտնեն.

«Երկրորդ նամակով մը Լորտ Քաուլէ կըսէ. «Մ. Թուվընէլ կը մտածէ թէ Լորտ Ռըսըլի առաջարկած կարգադրութիւնը եւ ոչ մէկ կողմը չընդունիր. Պապը յայտարարութիւն կընէ թէ երբէք անոնց չպիտի կանէ այնպիսի կարգադրութիւններու, որոնք իր կորուսած երկիրներն իրեն չդարձունեն. Խտալական կառավարութիւնն ալ յանձն չառներ համաձայնութիւն տալ որ եւ է կարգադրութեան մը որ Հռոմը Խտալիոյ մայրաքաղաք չճանչէ.»

«Լորտ Ռըսըլ կը պատասխանէ. «Ես երբէք մտքէս անցուցած չեմ որ Պապն համաձայնութիւն կուտայ այս կարգադրութեան. Մենք քաջ գիտենք որ 1815ի տարւոյն կարգադրութիւններն ալ Ֆէրրարայի եւ Պօլոնիոյ վրայօք բողոքով աւարտ եղաւ Հռոմի կառավարութեան. Հետեւաբար Պապը միշտ պիտի պահանջէ որ Պօլոնիա ու Անքօնա ետ դարձուին իրեն. բայց ինչպէս որ Պօլոնիոյ համար իր համաձայնութիւնը չուզուեցաւ, անանկ ալ այս կարգադրութեան համար անոր համաձայնութիւնը ուզելու պէտք չկայ.

«Ձեր վսեմութիւնը կը յիշէ որ աւստրիական զօրքերը Պօլոնիայէն մեկնելնուն պէս՝ քաղաքը Պապին վեհապետութիւնը ճանչելէ դադրեցաւ. Նոյնը պիտի ըլլայ թէ որ գաղղիացիք ալ Հռոմէն մեկնին. Իսկ Խտալիոյ կառավարութեան համաձայնութեանը գալով, ձեր վսեմութիւնը պէտք է խնդրէ որ Անգլիոյ թագուհւոյն կառավարութիւնն այս հիմնադիծը իբրեւ առժամանակեայ կարգադրութիւն կառաջարկէ.

«Եթէ իբրեւ վերջնական կարգադրութիւն առաջարկուէր, տարակոյս չկայ որ խտալական կառավարութիւնը կը մերժէր կամ համաձայնութիւն տալ յանձն չէր առներ. Բայց իբրեւ առժամանակեայ կարգադրութիւն, մէկը չկրնար հաւատալ որ գաղղիացիք Հռոմէն, Վէլլեթրիէն, Ֆրոզինոնէն եւ Տիբերի աջ եզերքէն քաշուելու ըլլան նէ՝ Խտալիոյ ժողովուրդէն գոհունակութեամբ չընդունուի. Այն ժամանակը Նաբօլի բնակչութեամբ կը տեսնէ այնպիսի կառավարութիւն մը որուն աթոռը Հռոմ եղած ըլլայ, եւ Թուրինօ նստող կառավարութեան համար եղած այն ամբաստանութիւնն ալ թէ բոլոր Խտալիան Փիէմոնթէյի ընել կուզէ, ինքնին կը ջնջի.»

«Մայիս 28ին Լորտ Քաուլէ կիմացնէ Լորտ Ռըսըլի թէ «Նոր խօսակցութիւն մը ունեցեր է Մ. Թուվընէլի հետ, եւ այս վերջինը այլ եւ այլ փաստեր յառաջ բերեր է հաստատելու համար՝ ինչպէս ինքը կըսէ՝ այն խռովութիւնները որ Պապը միշտ կը պահէ իբրեւ աշխարհական վեհապետ, եւ ապացուցանելու համար թէ Խտալիոյ կառավարութեան Հռոմէն մայրաքաղաք ընելու պահանջումը՝ ազգաց իրաւանց ամբողջական խմաստը անպաշտպանելի է.

«Այն ապացուցութիւնները մանրամասնաբար չեմ բացատրեր, վասն զի միայն ընդհանուր գիտցուելէ կը համոզուին որ Նաբօլէոն կայսեր կառավարութեան առջեւ կշիռ չունէին երբոր Պապին մէկ քանի գաւառները, երբոր Թոսքանա, Նաբօլի եւ Սիկիլիա Սարտենիայի հետ միացան. Անիկա պարզապէս կը յիշեցնեմ ձեր վսեմութեան, որպէս զի լաւ մը ապացուցանեմ որ Պապական խնդրոյն նկատմամբ Գաղղիոյ կառավարութեան բռնելիք ընթացքը վճռաբանութեամբ կամ դիտողութիւններով չափաւորելու մեծ յոյս պէտք չէ ունենալ.

«Պապական խնդրոյն լուծումը՝ երեւոյթին նայելով՝ Պապին թողուած է. Եւ ես Խտալիոյ համար ուրիշ առաւել քաղաքականութիւն մը չեմ տեսներ ընելիք, բայց եթէ իր երկիրներուն փրկութիւնը ամրացընել. Առանկով իր երկրին մէջ ուժ ձեռք կը բերէ եւ օտարներուն ալ վստահութիւն կազդէ, հետեւաբար պատրաստ կըլլայ յաջող առիթ մը գտածին պէս իր միութիւնը ամբողջացընելու, եւ «Ուժը միութեան մէջ է» առածին ճշմարտութիւնը ցուցընելու.»

«Ապրիլ 2 թուով Լորտ Ռըսըլ հետեւեալ դիտողութիւնը կընէ. «Մ. Թուվընէլ հիմա ալ խօսք չըներ Անգղիոյ կառավարութեան առաջարկած պայմաններն Խտալիոյ կառավարութեան ընդունել տալու դժուարութեանց վրայ. Ոչ ալ խօսք կայ Պապն հարկադրելու որ իր աշխարհական իշխանութենէն հրաժարի եւ ուրիշ վեհապետի մը հպատակ ըլլալու գիրքով նստի Խտալիոյ մէջ. Խնդիրն հիմա սա կէտին վրայ է թէ Պապը Ռօմանեայի Մարքէզէի եւ Ումպրիայի գաւառները կորսնցուցած ըլլալով, այս միջոցիս գաղղիացւոց պահպանութեանը ներքեւ եղած հողը պիտի մնայ՞ իր ձեռքը, կամ թէ գաղղիացւոց զօրքերը մինակ Ս. Պետրոսի ժառանգութիւն ըսուած մասն եւ Վատիկա՞նը պիտի պահպանեն Պապին համար.

«Այսու ամենայնիւ չեմ փափաքիր որ այս նիւթիս վրայ վիճաբանութիւն բանամ. Բայց միւս կողմանէ Գաղղիոյ կառավարութիւնն ալ պէտք չէ մեղադրէ Խտալիոյ կառավարութիւնը հարաւային գաւառաց խաղաղ չըլլալուն համար, քանի որ Գաղղիոյ դիրքը քաջալերութիւն կուտայ Պապին այնպիսի զբաղմունք մը տածելու, որ ամեն աւազակապետներուն ապաստան կը գտնեն եւ խաղաղ գաւառներ երթալ ասպատակելու կը պատրաստուին.

«Այս նամակս մի կարդաք Մ. Թուվընէլին. բայց կրնաք խմաստը անոր ըսել.»

«Մայիս 8 թուով Սըր Հիւտսըն նամակն ալ խիստ նշանաւոր նկարագրութիւն մը կընէ Անքոնայի եւ Պապէն բաժնուած ուրիշ քաղաքներուն արդի վիճակին վրայ. «Մարքէզէի եւ Ումպրիայի քաղաքաց երեւոյթը, կըսէ, նոր կեանք մը վայելելու կոչուած քաղաքներու երեւոյթ է. Անքոնայէն մինչեւ Պապին սահմանը տարածուած երկիրը՝ ամեն շինութիւն սկսած երկաթուղիներուն կառուցմամբ անհամբեր կսպասէ. Տիբեր գետին եզերքը տեսարանը կը փոխուի եւ անապատը կը մտնենք. Այս հակառակ երեւոյթը խիստ տարբեր կերպով աչքի կը զարնէ երբոր Մարքէզէի եւ Ումպրիայի գեղեցիկ ագարակներով զարդարուած դաշտերն եւ լաւ խնամուած գեղջկական տուները Հռոմի անապատ դաշտին հետ բաղդատուի, կամ քաղաքաց կենդանութիւնը Հռոմի լուռ եւ անկենդան ճամբուն հետ բաղդատուի. Յայտնի է որ անոնց բաժնուելուն պատճառը Հռոմի անկարողութիւնը կամ դժկամակութիւնն եղաւ յառաջդիմութեան ճամբուն մէջ անոնց հետ քալելու. Այն ժամանակը անոնք ալ զանի ձգելով յառաջ քալեցին ու շատ ետ թողուցին զանի. Հռոմ կրնայ անոնց հետ միանալ. բայց անոնք երբէք յանձն չեն առներ ետ դառնալ ու նորէն Հռոմի հետ միանալ.»

Աւստրիոյ ու Ռուսիոյ կառավարութեանց մէջ մեծ պաղութիւն ինկած է Խտալիոյ նոր թագաւորութիւնը ճանչելու գործին պատճառաւ. Կըսուի թէ մինչեւ անգամ Ռուսիոյ հետ դեսպանական յարաբերութիւնները կտրելու խօսք կըլլայ Աւստրիոյ արքունեաց մէջ.

Պրուսիոյ կառավարութեան կողմանէ ալ Խտալիոյ նոր թագաւորութեան ճանաչումը լմնցած գործ մըն է. բայց այս կարեւոր գործը վաւերացնող պաշտօնական թուղթերը դեռ Թուրինօ հասած չեն.

Աւստրիոյ լրագիրները բնականաբար Պրուսիոյ այս ըրածին դէմ ալ մեծ դժգոհութիւն կը յայտնեն. «Պրուսիա ըընալ շահ մը չունէր, կըսեն, Խտալիոյ թագաւորութիւնը ճանչելու. Իր քաղաքականութիւնն ընդհակառակն հարկ կառնար իրեն Աւստրիոյ իշխանութիւնն Խտալիոյ մէջ ամրացընելու, որպէս զի գերմանական լռութիւնն աւելի ապահով ըլլայ. Բայց, կըսեն, Պրուսիա այս պարագայիս մէջ Աւստրիոյ արքունեաց դէմ կայր թշնամութեան մը զգացումներ հնազանդեցաւ.»

Անգղիական լրագրաց մէկն կը հաստատէ թէ յառաջիկայ սեպտեմբեր ամսոյն սկիզբները Գաղղիացւոց եւ Ռուսաց կայսրերն ու Պրուսիոյ թագաւորը Պատենի դքսութեան մէջ պիտի տեսակցին իրարու հետ.

Գաղղիական Փաթրի լրագիրը լուր կուտայ թէ Գաղղիոյ ու Ռուսիոյ կա-

ռազմարութիւնները նոր դաշնակցութիւն մը հաստատեր են մէջերնին Արեւելի քրիստոնէից խնդրոյն համար։ Անգղիական Տէյլի Նիւս լրագիրն այս լուրը քննադատելով կըսէ թէ Գաղղիոյ ու Ռուսիոյ կառավարութիւններն արդէն երկար ժամանակէ 'ի վեր համամիտ են այս խնդրոյն վրայ. ուստի չենք կարծեր, կըսէ, որ մէջերնին նոր դաշնակցութիւն մը հաստատուած ըլլայ։ Բայց թէ որ հաստատուեր է նէ, այն ժամանակը միայն փաստաւոր կըլլայ երբոր Տաճկաստանի դէմ յարձակողական ձեւ մը առնու. սակայն ոչ Գաղղիա եւ ոչ ալ Ռուսիա պատրաստուած չեն այս բանին։

Կարիպալտի զօրավարը Սիկիլիայի Բալէրմօ քաղաքին մէջ՝ հանդիսաւոր ընդունելութեան մը ժամանակ՝ ատենաբանութիւն մը ըրաւ որուն մէջ Նաբօլէոն կայսեր դպչելու խօսքեր կային։ Բալէրմօի գաղղիական հիւպատոսը բողոքեց այն խօսքերուն դէմ, եւ խորհրդարանին մէջ ալ հարցումներ եղան կառավարութեան պաշտօնեայներուն։

Մ. Ռաթացցի Կարիպալտիի ըրած խօսքերուն վրայ ցաւելով՝ ընդհանուր իտալական ազգին շնորհակալութիւնը յայտնեց Նաբօլէոն կայսեր համար, եւ աւելցուց թէ Կարիպալտի՝ առանց կառավարութեան գիտութեանը գացած է Սիկիլիա։

Բալէրմօի կառավարիչ Բալլավիչինօ մարքիզը՝ Կարիպալտիի վերոյիշեալ ատենաբանութեանը ներկայ գտնուած ըլլալով, կառավարութիւնը բացատրութիւն խնդրեց անկէ. սա ալ հրաժարականը տուաւ։

Ամերիկայի հիւսիսականներն ու հարաւայինները նոր եւ մեծ պատերազմ մ'ալ ըրին։ Հիւսիսականք հարաւայնոց ամրացուցած Ռիչմօնտ քաղաքին վրայ յարձակելով, հարաւայիններն հզօր դիմադրութիւն մը ըրին։ Եօթն օր շարունակ արիւնաշատ պատերազմներ եղան, եւ վերջապէս հիւսիսականք ետ քաշուելու հարկադրուեցան։ Հարաւայնոց այս յաղթութիւնը իրենց թուոյն առաւելութեանը կը սպասի. Հիւսիսականք 95 հազար հոգի էին. իսկ հարաւայինք՝ հետզհետէ օգնութիւն ընդունելով՝ այս թուոյն կրկնապատիկը հանեցին անոնց դէմ։ Վերջին սարսափ կատաղութեամբ կռուեցան իրարու հետ, եւ երկու կողմն ալ շատ մարդ կորսնցուցին։

Այս յաղթութեան վրայ հարաւայինք ուրախութեան տօն կատարեցին եւ Ռիչմօնտ քաղաքը լուսաւորեցին։ Անոնց խօսքին նայելով՝ հիւսիսայնոց բոլոր պաշարման թնդանօթները, երեք ամսուան պաշար եւ 12000 ալ զօրք գերի առնուեր են։

Հիւսիսայնոց այս պարտութեան լուրը Նիւ-Եօրքի մէջ խիստ սխալ տպաւորութիւն մը ըրաւ եւ արժէքները մէկէն 'ի մէկ հարիւրին երեք ինկան, որ մեծ բան է հոն. բայց ետքը նոր եռանդով մը վառուեցան միտքերը։ Վաշինկտոնի ժողովը դրամական ձեռնտուութիւն ընել առաջարկեց կառավարութեան. կառավարութիւնն ալ երեք հարիւր հազար նոր զօրք ժողվելու հրաման ըրաւ։

Բօշինշինէն եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն, թէ Անամի երկրին մէջ ապստամբութիւն ծագելով, կայսրը զաղղիացւոց հաշտութիւն խնդրեր է։ Գաղղիացւոց Պօնար զօրավարն ալ պատասխան տուեր է թէ մինչեւ որ կայսրը խօսք չտայ ամէն ամիս հարիւր հազար ֆրանք վճարելու գաղղիացի գաղթականաց սնունդին, ինքը հաշտութեան վրայ բանակցութիւն ընելու չհաճիր։ Թուրանի Ծամբայ եղած ատենն առաջին ամսականը վճարուեր էր։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թըլղրաֆից բաշխման առժամանակեայ վարչութեան հրատարակած օրական հաշուեցուցակներուն համեմատ, մինչեւ երէկուան օրը եօ առնուած թղթադրամոց գումարն է 263 447 340 ղուրուշ։

Սերվիոյ գործերուն վրայօք ըլլալիք դեսպանական ժողովն երկուշաբթի օրը առաջին նիստն ըրաւ Գանլըճա բարձրապատիւ մեծ Եպարքոսին ամարանոցը։

Զէյթունէն եկած լուրերը կը ծանուցանեն թէ քաղաքին մէջ կատարեալ խաղաղութիւն կը տիրէ. բայց փախստականներն իրենց ծննդավայրին՝ փախստականները երկրին ներսերը կը դիմեն։

Օգոստափառ Սուլթանը առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհեց Հերսէկի զօրաց հրամանատար Վսեմ. Տէրվիշ փաշային եւ Շքօտրայի զօրաց հրամանատար վսեմ. Աբտի փաշային։

Օգոստափառ Սուլթանին նախորդ սենեկապետ Ալի պէյը Մէտինէի գաւառին կուսակալ անուանեցաւ Միւշիրութեան աստիճանաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Յարութիւնեան Սարրաֆ Միքայէլի կրկին ամուսնութիւնը եւ Տէր Թադէոս Տէր Կարապետ քահանայք Իւսկիւտարու սուրբ Կարապետ եկեղեցւոյ։

(Շարունակութիւն*)

Այս եւ կրօնական մասնաժողովին հաղորդած տեղեկութեանց վրայ Խառն ժողովը դատապարտէ արդէն կայցոյց զԱճէմեան տէր Գրիգորը, եւ քանի մը քննելի կէտերու համար տէր Թադէոսը ամբաստանութեան ենթակայ համարեց։ Իսկ Սարրաֆ Միքայէլի դէպքը եւ իր օրինաւոր առաջնոյն դառնալու առաջարկութիւնը կեցած եւ խափանուած ըլլալը խնամելով Խառն ժողովը հաշտութեան միջնորդներ 'ի գործ դնելը ժամանակ մը 'ի կախ թողուց, եւ տէր Թադէոսի դէմ վկայողները ժողովին հրաւիրեց։

Մարտի 25ին Յակոբ Սրբազանը հետեւեալ գիրը ուղղած էր 'ի Պատրիարքարան։

« Սրբազան արքեպիսկոպոս պատուական եղբայր սիրեցեալ 'ի Քրիստոս.

« Քանի մը շաբաթէ 'ի վեր ողջամիտ եւ բարեպաշտ եկեղեցականաց եւ ժողովրդականաց անմխիթար ցաւ ու գայթակղութիւն եղած՝ օրինաւոր կինը կենդանի եղած Սարրաֆ Յարութիւնեան Սարրաֆ Միքայէլին ուրիշ ազգային աղջկան մը հետ զուգաւորուելուն դէպքը, զոր որ առաւելոյ եւ սանձ ապօրինաւորութեան գործադիր պատճառը գտնալու մինչեւ ցարդ աշխատողներ պակաս չեղան. եւ այսօր 'ի ստուգեալ չորս ստորագրեալ անձանց 'ի մեր ներկայութեան, նոյն իսկ Միքայէլն Յարութիւնեան, եւ զինքն ամուսնացնող Յովսէփ Ճամպէտճեան, եւ Պարսից դեսպանատան Գաւիտ Աճէմ Կարապետ բանիւ բերանոյ իւրեանց խոստովանեցին զայն գայթակղութիւնն. զորոնք զննելու եւ այսպիսի չարեաց երեւոյն առաջ եկած գայթակղութիւնը վերցնելու, եւ պատճառներուն արժանաւոր հատուցումը չափելու համար, նոյն իսկ անոնց ստորագրութեամբ հաստատուած խոստովանութեան թուղթերնին կը ներկայացունեմք ձեր Սրբութեանը, խնդրելով որ առանց վախու եւ հապճեպ գործոյ մը արժանաւոր անօրէնութեան փոյթ ունենաք, որպէս զի եկեղեցւոյ կանոնը յարգուի, եւ որք գայթակղած են այս դէպքէն չնկնին. ու կամ այսուհետեւ ալ սանձ ապօրինաւորութեան մը ոչ ոք յանդգնի։ »

Իւսկիւտար 15 մարտ

Յակոբ Եպիսկոպոս

Ահաւասիկ եւ վերոյիշեալ երկու խոստովանագրոց օրինակները։

« Սուրբ Կարապետ եկեղեցւոյ տէր Թադէոս քահանան խոստովանահայրս ըլլալով՝ իմ ու կնոջս մէջ եղած վէճերէն վախճան մը կամ հաշտութիւն մը չըլլալով՝ հրաման տուաւ ինձի, որ վերստին ամուսնանամ եւ այս ալ ամենեւին եկեղեցւոյ կանոնաց դէմ գործ չէ ըսաւ, խօսեցաւ եւ հաւատարմացուց ինձ. եւ խոստովանեցունելով հաղորդութիւն առնելու հրաման տուաւ. այսպէս աղջկան մայրը կանչելով մեր տունը յիշեալ տէր Թադէոսը՝ խօսեցաւ թէ ամուսնութիւնը օրինաւոր է եւ եկեղեցւոյ կանոնաց դէմ չէ, եւ այնպէս հաստատ խօսք առնելով աղջկան մօրը բերնէն, իր աղջիկը ինծի հետ ամուսնացունելու հաճութիւն ունենալը յիշեալ քահանայն խօսեցաւ ծառայիդ։ »

Իւսկիւտար 14 մարտ   Սարրաֆ Միքայէլ։

« Փետր 9ին ուրբաթ առտու Սարրաֆ Միքայէլ աղային տունը գացի, Սուրբ Կարապետ եկեղեցւոյ տէր Թադէոսը եւ տէր Կարապետը նստած էին Միքայէլին քովը. Տ. Պօղոսներ պսակ ընելու տէյի հարցուց Միքայէլ աղան. պատասխանեցին որ Աճէմեան Տ. Գրիգորին պէս դեսպանատան մը կնիկ ունենանք նէ, մենք ալ կընենք, զերէ իրաւունք ունի պսակելու. թէ որ մեզի մէկ կնիկ մը ըլլայ նէ, Տ. Գրիգորին պէս մենք ալ կընենք. արդարեւ Միքայէլ աղան, եւ ուրիշ մ'ալ որ պէրակներ Յովսէփն էր, ներկայ էր։ »

մարտ 14 Իւսկիւտար   Կարապետ Աճէմեան։

« Վերոյիշեալ քահանային խօսածին ականջալուր վկայ եմ։ »   Սարգիս Յովսէփ Ճամպէտճեան։

Մարտի 20ին ալ սուրբ Կարապետի թաղական խորհուրդը կը ծանուցանէր որ թաղին ժողովրդեան մէջ տէր Թադէոսի եւ տէր Կարապետի առթիւ ծագած դժուարութիւնը անելի չարծարծելու համար, պատշաճ դատեր են յիշեալ երկու քահանաները քանի մը աւուր համար եկեղեցիէն հեռացնելու, ըստ որում կասկածաւոր կերեւէին Միքայէլի ամուսնութեան մասին, եւ ժողովուրդը յայտարարութեամբ անոնց դէմ կը բողոքէ, իբրեւ գործակիցք Սարրաֆ Միքայէլի [illegible] ու պիղծ պսակին։

Այս այլ եւ այլ վկայութեամբ ամբաստանութեան կէտերը հիմնական կերպարանք մը առնելուն, կանոնաւոր քննութիւնը սկսաւ, եւ մարտի 26 ժողովին օրը ներկայացան թէ ամբաստանեալ քահանայք եւ թէ վերոյիշեալ վկայք։ Խառն ժողովը նախ՝ դէմ առ դէմ եւ ապա զատ զատ անոնց հարցափորձ ընելով Աճէմեան Կարապետը գրաւոր խօսքովը կրկնեց, Ճամպէտճեանը կիսկատար լեզուաւ իր գրաւոր վկայութիւնը հաստատել ջանաց, տէր Թադէոսը բացէ 'ի բաց մերժեց թոյլտուութեան ամբաստանութիւնը. իսկ տէր Կարապետը յայտնեց որ ինքը Սարրաֆ Միքայէլի տունը գտնուած ատեն տէր Թադէոսը եկեր է, եւ երբ կէս մը կատակով կէս մը փորձի համար Միքայէլը ծանուցեր է թէ ինքը նորէն պսակուելու միտք ունի, տէր Թադէոսը դարձեր ըսեր է, «եթէ պսակուիս՝ գնացած ըլլաս որ զքեզ իբրեւ ծուխս չեմ ճանչնար»։ Այլ Տ. Կարապետին նկատմամբ եղած ամբաստանութիւնը լոկ արտաքին մակերեւութեանց եւ Սարրաֆ Միքայէլի եւ տէր Թադէոսի հետ ունեցած տեսութեանց վրայ հիմնուած ըլլալով ապացոյցներով չհաստատուեցաւ։

Այնուհետեւ Խ. ժողովը նկատելով որ Տ. Թադէոսի յանցանքը իբրեւ պատկառելի մի միայն բուռլռանք եւ տարաձայնութիւն է, եւ ոչ միայն զանազան արժանահաւատ անձանց վկայութեամբը, այլ եւ անոր դատախազ կողման յայտարարութեամբն հաստատուած է որ ինքն անմիջական կերպով Միքայէլի կրկին ամուսնութեան գործակատար չէ եղած, կրօնական դատուն տուած վճռոյն համեմատ՝ տէր Թադէոսը այս մասին անպարտ դատեց եւ հրատարակեց Մասիսի միջոցաւ 'ի տեղեկութիւն գայթակղեալ մտաց։ Սակայն եթէ գործնապէս յիշեալ ամուսնութեան մասնակցութիւն չունենալը առաջուեցաւ, երկրորդ ամբաստանութեան կէտը թէ՝ ինքը թոյլտուութիւն եւ հրաման տուած է Սարրաֆ Միքայէլին որ կարգուի, եւ զանի որ առաջ խոստովանեցուցեր եւ սուրբ Հաղորդութեան արժանաւոր դատեր է, առաջնոյն չափ ծանրակշիռ եւ քննութեան կարօտ ըլլալով՝ այս քննութիւնը Խառն ժողովին կրօնական մասին յանձնուեցաւ։

Ապրիլի 5ին Իւսկիւտարի Ենի Մահալէի հասարակութիւնը այս որոշումն անվաւեր եւ դատաստանական քննութիւնները անհիմն եւ [illegible] գրելով եւ կրօնասիրութեան բաւական եռանդով վառեալ՝ [illegible] եւ նախատական յայտարարութեամբ կը բողոքէն Խառն ժողովոյ պաշտօնական յայտարարութեանը դէմ, որ հասուն եւ նոյն քննութեանց արդիւնքն էր։ Եւ միանգամայն Յակոբ սրբազանին կըդրէին եւ կը խնդրէին որ ամբաստանեալ քահանային դատաստանը նորէն Սրբազնութեան բարձր ատենին առջեւ ըլլայ, պնդելով թէ ըստ որում Միքայէլը պիղծ օրէնն պսակուեր է, 'ի հարկէ այս պիղծ պսակը կատարողը հայ քահանայ մ'է, եւ հետեւաբար այն քահանան կամ տէր Թադէոսն է կամ տէր Կարապետը։

Յակոբ Սրբազանը իրեն ուղղուած գրով յայտարարութիւնը Խառն ժողովին կը խրկէ 'ի տեղեկութիւն եւ թերեւս ալ 'ի խրատ։

Խ. ժողովը յիշեալ անանուն, անհեթեթ եւ նախատալի յայտարարութիւնը արժանաւոր արհամարհութեամբ ընդունեցաւ եւ Իւսկիւտար անանց ազգայնոց փափաքն եւ խղճահար սրտից յուզմունքը հանդարտեցունելու եւ Նորին Սրբազնութեան խաղաղասիրական ուղոյն պատասխանելու համար, արժան դատեց որոշել որ արդէն սահմանեալ կրօնական Իւսկիւտար երթան, Նորին Սրբազնութեան ներկայութեան իրենց նիստերը բանան, եւ ծանուցանեն բողոքողաց կողման, որ յայտ յանդիման իրենց ամբաստանութիւնը հաստատելու ներկայանան։

Շարունակելը հետեւեալ թուով։

Ս. Երուսաղէմէն յունիս 28 թուով գրուած նամակ մը հետեւեալ տեղեկութիւնը կուտայ սրբոց Թարգմանչաց տօնին առթիւ Ս. Յակոբեանց պանծալի վանուց ուսումնարանին եւ եկեղեցւոյն մէջ կատարուած ազգային եւ հոգեւոր հանդէսներու վրայ, որոնք արժանապատիւ Մխիթար Ս. Հօր ուսումնասիրական դպրոցաց նշաններ ըլլալով՝ մեզ ալ գոհութեան առիթ են։

« Ամսոյս 27ին՝ Սրբոց Թարգմանչաց տօնին նախընթաց օրը՝ ժառանգաւորաց ուսումնարանին աշակերտաց քննութիւնը եղաւ 'ի ներկայութեան Մխիթար Ս. Հօրը։ Քննութիւնը գրաւոր էր, այսինքն իւրաքանչիւր դասու աշակերտաց ճարտասանական կանոնաց եւ յաշխարհաբար 'ի գրաբար թարգմանութեանց գրութիւնները ուղղուեցան, զորս աշակերտք անմիջապէս գրելին բուռական յաջողութեամբ, եւ ամենուն սէրը ու համակրութիւնը գրաւեցին իրենց յառաջդիմութեամբը, համեմատելով նախընթաց եռամեայ քննութեան հետ։ Մեծ էր սուրբ Հօրը ըղձացած հոգեւոր խնդութիւնը աշակերտաց առաջադրութեան ու յառաջդիմութեան վրայ, զոր կրկին եւ կրկին յայտնեց ուսումնարանի անօրէն դասատու արժանապատիւ Գ. Յովհաննէս Մխիթար Վանեցւոյն։ Այս հանդէսը տեւեց ժամը 5էն 8, եւ աշակերտաց պատուոյ մրցանակներ տրուեցան իւրաքանչիւր ըստ աստիճանի։ Երեկոյին եւ միւս առաւօտուն մեծ հանդէսներ կատարուեցան 'ի սուրբ եկեղեցին 'ի պատիւ սրբոց Թարգմանչաց. զանգակները կը հնչէին եւ դպիրները քաղցրաձայն կը նուագէին՝ ամենուն միտքը առ բազմերախտ Ս. Թարգմանիչ Հարս ուղղելով։ Յետ աւարտման սուրբ Եկեղեցւոյ ժամը 3ին արժանապատիւ սուրբ Հայրը եւ հրաւիրեալք համախմբելով 'ի ժառանգաւորաց ուսումնարանն, որ շատ գեղեցիկ զարդարուած էր, աշակերտք գլխենք դիմաւորեցին ալ գալին երգելով, որոց բազմաթիւ գրաւոր աշխատութիւնները եւ քանի չափ ճառերը եւ ոտանաւոր գրուածները՝ զորս առ սուրբ Թարգմանիչ Հարս կը վերաբերէին, սեղաններու վրայ գեղեցիկ շարուած էին, զորս հանդիսականք ամենքն ալ աչքէ անցուցին սրտի գոհունակութեամբ. այս ճառերէն միայն երեք հատը կարդացուեցան յառաջադէմ աշակերտներէն 'ի գլխոյ երից դասուց. 'ի վերջոյ գեղեցիկ ու պատշաճ ճառ մի ալ անօրէն դասատուն կարդաց, որ մեծ ընդունելութիւն գտաւ. ուսումնարանը արձագանք կուտար քաղցրանուագ երգերուն ձայնէն. ամենուն վրայ գեղածիծաղ ժպիտ մը նշմարուէր էր. շատ փառք ու պատկառելի եղաւ այս հանդէսը, որ վերջացաւ ժամը 4ին սուրբ Հօրը բարեմաղթութիւններովը եւ միանգամայն առանձին շնորհակալութեամբ զոր մատուցին անօրէն դասատուն յարգելւոյն։

« Աշակերտաց եռանդն ու խնդութիւնը այն աստիճան մեծ էր, որ այն այս հանդէսէն առաջուրէն 2 ժամ վերջն ալ վերստին հաւաքուելով իրենք իրենց բոլոր գրածճառերնին նորէն կարդացին հանդերձ քաղցրաձայն երգերով 'ի պատիւ սրբոց Թարգմանչաց, յայտնելով միանգամայն իրենց խորին շնորհակալութիւնը եւ երախտագիտութիւնը առ անօրէն եւ ուսուցչական ժողովոյ անդամ արժանապատիւ Ս. Հայր եւ առ ուսումնական անօրէն դաս-

* Տես թիւ 342. 343

սատուն ։ »

Սապանճայէն հետեւեալը կը գրեն մեզ ։

« Մեծապատիւ հրատարակիչ Մասիս պատուական լրագրոյ .

« Սապանճա գիւղիս գրեթէ սամն և հինգ տուն ազգայինք և թշուառ ժողովրդականքս , որ բաւական ժամանակէ 'ի վեր հոգևոր և աստուածային պաշտօնէ զուրկ մնացած էինք եկեղեցինիս գոց ըլլալուն համար սուգ անուակ, փարուց և փաշուէր բնութեան կարգաթող վերջին քահանայի տեղւոյս, որուն կործանը վրայ մանրամասն տեղեկութիւն տալ չէ՛ նպատակնիս , վասն զի նորա անհաճոյ և անհանդուրժելի ընթացքը պատուական Մասիս լրագրոյ միջոցաւ արդէն ծանուցուած է սիրելի ազգայնոց (երանի էր մեզ եթէ բնաւ չլսէինք այսպիսի անախորժ լուրեր) . այլ խնդրենք ձեր պատուական լրագրոյն էջերուն մէջ հրատարակելու համն յետ ամսօրեայ աղէկոտոր և վշտաբեր ցաւոց մերոց զուգիս ստացած հոգևոր ուրախութիւննիս , զոր ոչ վայելեցինք և ոչ վայելեմք անկասկ 'ի ձեռն մեծապատիւ և ազգասէր Գրիգոր աղայի Եթմէքճեան Սէյմէնցոյ . վասն զի երբ ժամանակ վերադարձեալ ազգասէր և մեծապատիւ աղայն ընդ յարգապատիւ Ենդրանիկ աղայի Խանամեան Պետրոսեան 'ի Կ. Պոլիս ճանապարհորդած ատենը հոն տաս իջևանեցան և քաջին տեղեկացան տեղւոյս հոգևոր և մարմնաւոր ցաւալի վշտաց . նա՛ մանաւանդ երբ նոյն միջոցին , որն որ արտասուելին է և ողբոց արժանի Խաչատուր անուամբ քառասնամեայ անձը յետ մահահրաւէր հիւանդութեան իւրոյ , առանց խոստովանութեան , առանց հաղորդութեան պատուական Մարմնոյ և Արեան Տեառն առ Աստուած փոխուած ըլլալն իմացան , և առանց քահանայի , ո՛հ ցաւալի՛ և ափսո՛ս անտարան չորս աշխարհական անձանց դագաղով առանց եկեղեցական հոգևոր երգոց ծխից և զարդուց լսիկ մնջիկ տանիլ թաղելու գլուխցին* , սաստկապէս տրտմութեամբ հոգւոյ համին և հառաչեցին 'ի սրտէ . . . և որովհետև Սապանճա գիւղս Էտապազարու հեռաւոր մէկ թաղը կը համարուի , ուստի խկոյն և առանց յապաղմանց յիշեալ քաղաքէն երեւելոյ ինքնագիր գրութիւն մի գրեցին՝ տեղւոյն սոյն ցաւալի դէպքերը յիշելով և յաւելնելով պատուաւոր քահանայ մի խնդրելով զո՛նէ առժամանակեայ կերպիւ . որոյ նմանապէս առանց գոհութիւննիս յայտնելու չենք կրնար անցնիլ , վասն զի անմիջապէս բնիկ տեղւոյս Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյ Տ. Յարութիւն բարեկրօն քահանայն զրկեր էին մեզ ամսական խրատուէրն ալ շնորհելով իրեն .

« Այս ցաւալի եղելութիւնները երբ վերադարձեալ մեծապատիւ աղայն Կ. Պոլիս կերթայ գերապատիւ Տեղապահ Սրբազան առաջնորդ Հօրենոսին ալ ցաւած սրտիւ մի բառ միջէ կը հաղորդէ . Նորին Սրբազնութիւնն ալ 'ի բոլոր սրտէ ցաւակցելով միաբանութեամբ կը խորհին և կորոշեն որ վերադարձեալ Տ. Յարութիւն քահանայն հոս մնայ . և երբ մեծապատիւ Գրիգոր աղայն Կ. Պոլսէն վերադարձին հոս հասաւ և Տէր Յարութիւնը իր առժամանակեայ պաշտօնին լրանալը նորէն մեծարգաւ թեան ծանոյց , յայնժամ բոլոր բնակիչքս 'ի միասին հաւաքեց , ըստ որում սովորութիւն . և առաջարկեց քահանային որ միշտ հոս մնայ , խոստանալով տեղացւոց քահանային համար տարեկան կարգած բոլոր իրաւունքներնիս կէսը հաւար երկու հարիւր զուրուշ իւր անձնական քասէն ամբաղջ վճարելու իւրեան բարեկիրթ ծնողացը հոգւոյն , և համեցայց դ՝ քահանան մնաց առ 'ի հոգևոր մխիթարութիւն տրամելով օգտոյս ։

« Արդարեւ բառ մեզ անուանելի է այս ազգասէր իշխանիս առ մեզ բրած գովելի ջանքերը և գործքերը և առատաձեռնուէր ողորմութիւնները . Այս այն ազնուած գթած և բարերար անձն է որ ասէ առաջ Օվաճըխ գիւղի խղճալի հիւղերլոյ համար ալ մեծադումար դրամներ նուիրելու սկզբնապատճառ եղաւ իւր համազգի հայրենակցաց , բայց 'ի իւրեան յատուկ նուէրէն . որուն և իր համօրէն գերդաստանին կեանքը և գործոց մաղթեմք 'ի Բարձրելոյն տալ կենաց երկարս և խաղաղս և յաջողութիւն յաւիտեան ։

« Արդ՝ այս Աստուածահաճոյ գործը կը խնդրենք , մեծապատիւ հրատարակիչ , զանէ մեր սրտին բաղձանքը լիովին լեցընելու և խորին շնորհակալութիւննիս ալ զովելին յայտնելու համար , բարի հաճիք ձեր պատուական լրագրոյ վերջին էջերին մէկուն մէջ անկիւն մը շնորհել 'ի բերկրութիւն ազգասէր սրտից ։

Սապանճա — Բնակիչք
7/19 յուլիս 1862 — Սապանճայի

* Այս ողբալի դէպքը՝ ցաւելով կըսենք՝ յիշեալ վիճակին հոգևորական կառավարութեան անփութութեանը նոր ապացոյց մըն է ։ Աւելորդ է ըսել որ եթէ յիշուած բարեպաշտ յարգի աշխարհական անձը ճանապարհորդութեան պատճառաւ Սապանճա չհանդիպէր , այս տխուր դէպքը չիմանար , քրիստոնէավայել կարեկցութեամբ քահանայ մը հոն խըրկել չտար , եւ պատուական ալ չհոգար , անշուշտ այս հոգեկորոյս վիճակը պիտի շարունակէր յիշեալ գիւղին մէջ ։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպէս որ ամեն տարի Մուհարրէմ ամսոյ մէջ սովորութիւն է , այսօր՝ շաբաթ՝ օդատաքի Ինքնակալը Բ. Դուռը գնաց իւր նախարարաց ժողովին նախագահելու և Իր բարերար կամքն ու բարձր հրամաններն անոնց յայտնելու ։

— Անցեալ շաբաթ օրը Խասգիւղ Եղիազարեան գերդաստանը խորին և անմխիթար սգոյ մէջ ընկղմեցաւ յանկարծական մահուամբ Եղիազարեան մեծարգոյ Պօղոս աղայի երեխեց ամուսնոյն Նրմինէ տիկնոջ , որ իր բարեպաշտութեամբը , ողորմածութեամբը , ուսումնասիրութեամբն և ընտանեկան առաքինութիւններովը պայծառ կը փայլէր հայ տիկնանց մէջ .

Յիշեալ առաքինի տիկնոջ անդրանիկ որդին է Եղիազարեան Յօհաննէս աղա ուսումնական երիտասարդը , որուն ազնիւ բնաւորութիւնն ու խոհականութիւնը առաքինի ծնողներէ ստացած բարի դաստիարակութեան մը արդիւնք է ։

— Անցեալ քանի մը ամիս առաջ Սուլթան Ահմէտի կողմը մարդասպանութիւն ընող պղանիայի տաճիկ հայդադորձը մահուան դատապարտուելով , այս առտու կախուեցաւ Սուլթան Պայազիտի հրապարակին մէջ .

— Պէյօղլուի Կալաթէն ու Տէկօ֊ բուած քաղնիքին մէջ նորէն այս շաբթու քանի մը անձինք առաւուցեալ թունաւորուեցան ։

Նոր վրայ յիշեալ բաղնիքն գոցուեցաւ , և մէջը աշխատող տասն և մէկ անձինք ալ բանտարկուելով քննութեան ներքև դրուեցան ։

— Այս գիշեր ժամը եօթնուկէսին միջոցները Գուրու—Չէշմէ հրդեհ պատահելով մեծ տուն մը այրեցաւ ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իտալիոյ նոր թագաւորութեան Ռուսիոյ կառավարութենէն ճանչուիլը յուլիս 6/18ին օրը պաշտօնական կերպով ծանուցուեցաւ Իտալիոյ երեսփոխանաց խորհրդարանին ։

Յուլիս 4/16ին Նափոլիի մէջ դաւաճանութեան փորձ մը եղաւ Կարիպալտի զօրավարին կենացը դէմ . Կարիպալտի չէ վիրաւորեր , և ժողովուրդը ոճրագործին վրայ յարձակելով՝ կոտր կոտր ըրեր է ։

Անգլիոյ թագուհին [illegible] կարգին մեծ խաչանշանը տուաւ Եգիպտոսի փոխարքայ բարձր . Սայիտ փաշային , որուն Լոնտոն երթալը արդէն ծանուցած ենք ։

Գումգափուի մայր եկեղեցւոյ թաղական խորհրդոյ յարգի անդամներն իրենց մէկուն հակառակաւէր և խռովայոյզ վարմանցը պատճառաւ թաղին մէջ ծագած տարաձայնութեանց առաջքն առնելու գիւլին միջոց մը գտեր են . այն է հրապարակաւ անցած անքերը , կատարուած գործերը , եղած ու չեղած խօսքերը սուտ հանել ։ Յայտարարութիւն մը հրատարակեր են , որուն մէջ լրագրոյս 542 թուոյն հըրատարակուած փաստական նամակի մը պատմած ոչ մի անցքը սխալ և չափազանց է ըսելով սուտ հանել կուզեն ։ Գիժուածք գործ . . . իր պատիւն ու պարտականութիւնը ճանչողներու համար ։

Մենք ալ կարեկցաբար կը փափաքէինք 'ի շնորհս իրենց որ ըսածնուն պէս ըլլար . հրատարակուած նամակին տեղեկութիւնը սուտ , սխալ և չափազանց ըլլար , թէ և չափազանց ըլլալ նէ սուտ չինար ըլլալ . բայց դժբաղդաբար անանկ չէ ։ Ս. Լուսաւորչի դպրոցին մէջ անցած տխուր անցքը բազմաթիւ ականատես վկաներ ունի . այնպիսի վկաներ՝ զորոնք սուտ հանելու համար բաւական համարձակութիւն պէտք է թաղական խորհրդի մը ։ Ասիկա պարզապէս ծաղրել կամ արհամարհել է թաղին ժողովուրդը , որ զիրենք ընտրած է , որ իրենցմէ ուղղութիւն , արդարութիւն և անաչառ անկողմնակալութիւն կըսպասէ և ոչ հրապարակաւ եղած անցք մը՝ որուն իրենք ներկայ չէին* աչառութեամբ սուտ հանել և մեզ ու մայր եկեղեցւոյ դպրոցին բազմամեայ և բազմարդիւն դասատու Մաղաքեան Յովսէփ պատուելին թշնամանել մեզ՝ վասն զի իրենց անդամակիցներէն մէկուն անարժան վարմունքը վրայօք մեզ ուղղուած վաւերական բողոքներուն հրատարակեցինք . իսկ Մաղաքեան պատուելին կը թշնամանեն՝ արդարութիւնը խօսելուն և Ճանաչեան Մարտիրոս աղային կողմնակցութիւն չըներուն համար ։

Չենք գիտեր ի՞նչ խելքով Գումգափուի թաղական խորհուրդն հրատարակեր է այն անպիտան յայտարարութիւնը , որուն մէջ մանաւանդ հատ հատ հանճար չկայ որ կարենայ իր անկիւն դատը դնէ քիչ մը ճարպիկութեամբ պաշտպանել և սրբագրել թաղական խորհրդին պատիւը ազատել ։

Մենք մեր կողմանէ ասկէց աւելի խօսք չենք ըներ անանկ ծանուցման վրան եղող ձախորդ յայտարարութեան մը վրայ , որ անշուշտ ժամանակէ մը 'ի վեր ազգին մէջ թաւալ մտնելու եկող խոհականութեան Գ. Թ. Միհրդատ գլխուցաւ մամենագրին զաւեշտներութիւն բրած քաջ յորանջման տխրայուր մը գործ ըլլալու է ։

Արժանի՛ գրել Գումգափուի թաղական խորհրդին գաւառ պաշտպանելու ։

« Մեծապատիւ խմբագիր Մասիս լըրագրոյ .

« Յուլիս 11 թուականով մայր եկեղեցւոյ թաղական խորհրդոյ անդամոց ստորագրութեամբ հրատարակուած յայտարարութիւն մը՝ քանի մը օր յառաջ Լուսաւորչեան դպրոցին մէջ տեղի ունեցած բանակռուի մը անթիւն ինձ եւ վերաբերող կողմեր պարունակելուն , կը փութամ պատասխանել անոնց հրատարակաւ՝ բողոքելով միանգամայն անձինս դէմ եղած անիրաւ վաստահարութեանց համար ։

« Արդէն յայտնի է բաց 'ի Գումգաբուի թաղեցիներէն նաև Մասիս և Մինասի ընթերցող ազգայնոց , որ քիչ օր առաջ խռովայի վէճ մը ունեցայ Ճանաչեան Մարտիրոս աղային հետ՝ հանդէսի մը օր ներքող մը կարդացուելու եւ չկարդացուելու համար . խօսուածքն որուն ըլլալը արդէն վճռած են ուղղակի դրուագները . բայց որովհետև հաշտութեան սըրբազան անունը պիտի ուրեց զմեզ միանցներլու , մեք եւս 'ի ներկայութեան բազմաթիւ անձանց 'ի հանդէպ խնկոց փութացով (թէ և ես պատճառ չըլլալը գիտնալով չէի ուզեր տհաս խօսակցութեան ընդերեն շողոքորթել) , ներեցինք միմեանց . սոյն հաշտութեան նոտին արձանագրութիւնը սխալ մաս մը պարունակելուն՝ չուզեցի ստորագրել և մերժեցի . տխրօտ մները ջնջէին , և ստուգիւ՝ մասամբ ալ իր խոստովանութեան հրամանները վերջապէս ս՛լ չկրնալ շլմանալով , անկից դուրս ելնելուս յետոյ կոչելու պոռչմամբ ստորագրեցի զայն . և երբ նիստն աւարտեցաւ , պոռչած 'ի գործ դրի . և հետեւեալ յետոյ կոչում մը կրկին ելնալու ուղղեցի առ Թաղական Խորհուրդ մայր եկեղեցւոյ Գումգափուի , և առ պատրիարքական տեղապահի փոխանորդն ։

Ահա սոյն է անդամ Թաղական խորհրդոյ
մայր եկեղեցւոյ ուղղեալ

ՅԵՏՕ ԿՈՉՈՒՄՆ

Երէկ տասնըն 1862 յուլիս 3 , Թաղական խորհրդոյս սենեակը թաղական անդամոց և քանի մը թաղեցւոց ներկայութեամբ Ճանաչեան աղային՝ եւ իմ եւ Ներսէսին մէջ միջաբանեալ գտնին արձանագրութիւնն ասխալմամբ և բանադատեալ ստորագրած ըլլալուս համար՝ յիշեալ ստորագրութիւնս մինչեւ այս երեկոյ ինձ վարձընելնիդ պահանջելով , մինչեւ սպասմանեալ ժամանակս նոյն ստորագրութիւնս թէ որ չստանամ ձենէ , լրագրաց միջոցաւ բողոքելս յայտնելով կը վաւերեմ ։

Յ. Ս. Մաղաքեան ։

« Սոյն յետս կոչման պատասխանն էր էին բերանով , թէ « 'ի ներկայութեան որո՛ց ստորագրած է , դարձեալ անոնց ներկայութեամբ կրնայ յետս կոչել » ։ Երկու շաբաթներ անցան , և դեռ նոյն ժողովը վերստին չգումարուեցաւ . ահա այսպէս կը բռնադատուիմ բունութեամբ առնուած ստորագրութեանս վրայ . բայց խնդիրը հոն է որ՝ թէ և ստորագրութեան մասին համաձայն չեմ , բայց հաշտութեան 'ի սրտէ փափաքող՝ դատակցեալ կը կոչեմ ինձ խորճըս և Աստուծոյ , եթէ սրտիս մէջ թըշնամութեան փոքրիկ մաս մը անդամ կը սնանիմ ։ Ես իմ վերոյիշեալ յետս կոչմանս պահանջմանը հակառակ՝ դեռ կըսպասէի անոնց գումարմանը , և խնդիրը մանաւորութեան սահմանէն խոյս հատանելով հրատարակել չէի սպասած . բայց նոքա « քրիստոնէական պարտաւորութեամբ » և իրենց « սովորական խաղաղասիրութեամբը » հաշտուելէն յետոյ՝ իրենց առերեւոյթ և կեղծ հաշտութեան դիմակը վար առին , և սրտերնուն անիրաւութիւնները ընդհանրութեան առջև ժայթքելով՝ խնդրոյն սահմանէն դուրս ելած՝ իր կեանքը երեսուն տարիներէ 'ի վեր ազգին մանկունքի դաստիարակութեանը զոհող պաշտօնէի մը անձնական պատիւը արատաւորելու փառքթեան դիմելով՝ ամէն ջանք 'ի գործ դրին (վերոյիշեալ յայտարարութեան մէջ) զինք բարոյապէս մեռցընելու ։

« Եթէ երբեք հոս ըլլար լռել այս պարագայիս մէջ՝ կմնայէի զայն . բայց որովհետեւ անձնական պատուոյ հրապարակաւ արատաւորութեան վրայ է խընդիրը , զոր միակերպ կը դատեն ամենայն օրէնք . ուստի ես ալ՝ օրինաց պատկանաւոր կոչուած խաղաղարար խորհուրդէ մը անձինս դէմ եղած անիրաւ և անառակ փաստահարութեանց համար հրապարակաւ կը բողոքեմ՝ նախ ընդհանրութեան Աստուծոյ , երկրորդ՝ ուսումնականաց դասուն , և երրորդ՝ « անուղեղ գլուխ մը » ուղեղներն 'ի կիր արկանելը սովոր հայրասէր Ամենուս ։

« Կը խնդրեմ , մեծապատիւ տէր , որ այս բողոքս յօդուածս տեղի մը շնորհել յօժարիք ձեր պատուական Մասիս լրագրին էջերուն մէկին մէջ .

« Մնամ և այլն .

14 յուլիս 1862 — Յ. Ս. Մաղաքեան .
Գումգափու

* Իրենց հրատարակած յայտարարութեանը մէջ կըսեն թէ « Սկիզբէն մինչև վերջը ականատեսութիւն չունինք » ։ Ուրեմն ի՞նչպէս կը համարձակին այնչափ ականատեսներու վկայութիւնը սուտ հանելու ։

« Մեծապատիւ խմբագիր Մասիս լրագրոյ.

« Յունիսի 23ին Ս. Լուսաւորչի դպրոցին մէջ պատահած եղելութենէն՝ զոր ձեր 542 թուովը հրատարակեցիք՝ Գում-գաբուի Թաղական խորհուրդը վրդոված, շփոթած, և լսելով որ Թաղեցիք արդէն ամենուն յայտնի Պ. Ճ. Մարտիրոսը խորհուրդէն հրաժարել տալու կը բողոքեն, տակն ու վրայ եղած, կ'ուզէ մաքրել, համզստութիւննին չաւրելու և Թաղին խռովեցի զայրոյթը պարտաւորելու դիտմամբ, յուլիսի 3ին « Հաշտութեան ժողով » մը կազմելով զիս ալ կը հրաւիրեն. ուր՝ նախ անձնական ատելութիւն ունենալս, երկրորդ անանկ ողնոց ժողովի մը հետ գործ մը չունենալս, երրորդ իրենց միաքը գրած մարդուն հետ հաշտ և ոչ խռով ըլլալս, չուզեցի գնալ. Սակայն բարեկամներէս մէկին թախանձանօքը միայն եղած խօսքերուն ունկնդիր պիտի ըլլամ ըսելով, գնացի. Իմ ներկայութեանս սկիզբէն մինչև վերջը, « Ինչ է, խէյր, սա օրը բան մ'է եղեր լմնցեր, խռովը խօսք չէ հասկցուեր, եր, եր, եր, կրկին եր. հիմա հաշտութիւն ըլլայ, Թաղին վրդովման առաջքն առնուի, Մասիսի մէջ ալ ուրիշ խորհրդութեան նամակ մը տուէք, գրեցէք, էք, էք, կրկին էք. » խօսքերէն զատ բանմը չհասկնալս կը խոստովանիմ. վերջապէս հասկցուեցաւ որ զիս հոն կանչելու փափաքնին համոզել է եղեր, որ Մասիսի միջոցաւ հրատարակած ըսեմ, եւ առնեմ, անանկ բան չեղաւ ըսեմ. Պ. Ճանանը արդարացնեմ, որ սիրտը հանդարտի. վասն զի խեղճին աչքերն ուռեցած էր, նախ՝ շաբաթ մը շարունակ այն եղելութեան նկարագրութիւնը գրելու և փարժարակներուն ստորագրել տալու աշխատութեամբը, որ վերջապէս գլխուն դուրս չկրցաւ ելլել. երկրորդ՝ ըրած եպերելի գործը Մասիսի մէջ կարդալով, ինչպէս որ հոն ժողովքին մէջ ալ ձեռքն առած կարդալով կարդալով հազիւ հազ վերջաբանութիւնը ինծի ուղղեց, սա կտորը չկարդա՞ք ըսելով. « Իմ գրածս կարդացած ալ եմ, ըսի, դուք կարդացէ՛ք և եթէ պատասխան մը ունիք այդ լրագրին միջոցաւ կրնաք տալ ». նոյնը պատասխանեցի միւսներուն ալ, քանի որ Մասիսի մէջ գրածս ճիշդ եղելութիւնն էր. Այս յայտներնին ալ պարապ ելաւ. Որժամ չեմ գտներ հոս նոյն իբր թէ հաշտութեան ժողովին մէջ խելքի և միտքի դէմ եղած խօսքերը մի առ մի յիշել. իրենք հարցուցին, իրենք պատասխանեցին. այո՛, ո՛չ. եղաւ, չեղաւ. սուտ է, չէ . . . . որոնց մէջ նայեցայ որ Պ. Մարտիրոսէն զատ բարձրաձայն, բարկութեամբ, բոլորովին, զարհուրանաց ձայներով, անճոռնի զոյգներով և մարդկութեան դէմ խօսող մէկը չկայ, թէ և չորս կողմէն « Սեն պիր ալ սուս օլ » ները շատ. Ըսի թէ « Ըղա՛, ես հոս ո՛չ քննելու և ո՛չ քննուելու եկայ, և օրինաւոր ժողով մը չեմ ճանչնար զայն. եթէ դատաստան ունիք՝ դատաստանական ժողով կայ. եթէ գրածիս դէմ բողոքած էք՝ բողոքութիւննիդ լրագրով յայտնեցէք », ըսելս չմնաց, մէկ դի քաշեցին Պ. Ճանանը. մէջերնէն յարգելի մը « Ըս ի՛նչ է եա՛, քանի որ սա բարկութիւնը քու վրադ է՝ խաղաղութիւն ինչպէս կրնայ ըլլալ » համարձակեցաւ ըսելու. Թաղական խորհրդոյ անդամներն միշտ անոր դատաստանին դէմ չհամարձակելով ըսելու որ յանցանքը ձերն է, այլ բոլորին ալ նըպատակը իմ գրածս իրենց խելքովը ջնջել էր և Յովսէփ Պատուելին յանցաւոր դատելով, 'ի խուռ հան դըս դուրս դըշել. Զերկինքը՝նեմ խօսքս, հաշտութեան ձայնը կրկնուեցաւ. Պ. Ճանանը և Պ. Ըզմանը հաշտութեան համբոյր տուին Պատուելին, Հայր սուրբը պահպանիչն բառ որուն տակը խոնարհեցաւ նաև Պ. Ճանանին բարեկամներէն լումայափոխ Պ. Մկրտիչը որ սուտ վկայութեան պաշտօնի համար հրաւիրուած է եղեր, հաստատելու թէ, թուղթը իմ և ոչ թէ աղջկան ձեռքէն յափշտակեր է. թէ և ինքը առաջ կըսէ որ « գրքին էջերուն ալ-տըմ, դափնատըմ » դիմելով որ դատապարտելի յանցանք է ըրածը. Պահպանիչն եղաւ, հաշտութի՛ւն, խաղաղութի՛ւն. բայց ի՛նչ օգուտ որ « խոյլու խույունասն փագ կեչմէզ ». Պարոն Մարտիրոսը « սա պահպանիչը միայն Ըստոլուի կողմը կանչանի » կըսէ. և իբր թէ մէկն ալ ինքն է այն սուրբ պաշտօնին հաւատք ընծայողը, բայց հաշտութեան պահպանիչէն ետքն ալ արտաշնչածները առաջինէն գերազանց էին, բոլորովին մարդավարութեան դէմ. արդ հաւատքը ո՛րչափ հեռու կը մնայ աս ապաջէն, որ նաև « էօյլէ երիստարպըլըր ներէ պալթալըպար. ձէ՛հէննէմէ կիթսինլէր » կըսէ.

« Վերջապէս հաշտութիւն մականունեալ ժողովէն իրենք ալ բան մը չհասկնալով լմնցաւ ըսին. սա ու ան ալ ընկրաւ դուրս ելլել. յետոյ հոն մնացողները գլուխ գլխի տալով այն օրուան ժողովքին սա արձանագրութիւնը կընեն պատմուածին համեմատ կերպով. « Ս. Լուսաւորչի օրուան եղելութիւնը ժողովքով քննեցինք, հասկըցանք որ երեք անձինքը մէկ մէկու սխալ չհասկնալով ելեր, պակաս խօսքեր ըրեր են, որով Մասիս և Մեղուի լրագիրներուն մէջ գրուածը սխալ և չափազանց է. »

« Պատասխան. Ա. Օրինաւոր և միանգամայն քննութեան ժողով մ'ըլլալը չճանչնալս յայտնեցի այն ժամուն. Բ. Սրտին քննիչը Աստուած է և անոր կարողութիւնն է սխալ հասկընալ. Գ. Ինչ որ լսեցի Պ. Ճանանէն և ինչ որ հետը խօսեցայ խելքս գլուխս էր, և ըրածս ալ սա ժամուս պէս գիտեմ. Դ. Լրագիրներուն մէջ գրուածը այն օրուան եղելութեան ճիշդ պատմութիւնն է, խօսք կարճառօտ. Ե. Լրագիրներուն գրածը եթէ սխալ է՝ չափազանց չէ, եթէ չափազանց է՝ սխալ չէ. Այդ արձանագրութիւնը իրենք ստորագրելով, սպառնալեօք, բռնութեամբ, պօռալով Յովսէփ պատուելին ալ ստորագրել կուտան, զոր քանի մ'անգամ յետս կաչեց.

« Բարեհաճեցէք, մեծարգոյ խմբագիր, տեղի տալ գրութեանս ձեր պատուական լրագրին մէջ, ընդունելով խորին յարգանաց հաւատիքը. »

Գում-գաբու — Ն. Ս.

12 յուլիսի 1862 — Մեղպուրեան

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԱՑ
ՏՈՔԹՈՐ ԲԱԹԼԸՐՍՕՆ ԲԺՇԿԻՆ
ՓՈՇԻՆ ԵՒ ՀԱՏԱԴԵՂԸ

Ըղայոց ակարութեան, դժուարամարսութեան և ստամոքսի տկարութեան դէմ զօրաւոր դեղ մընէ.

Լոնտրայի Լանսէթ անուն լրագիրը 1858 օգոստոս 21 թուով և Գաղղիոյ հիւանդանոցներուն կազէթ լրագիրը նոյնն վկայած են այս դեղերուն գերազանցութեանը որով ստամոքսի ցաւերը, ախորժակի պակասութիւնը, ստամոքսի թթուութիւնը, դժուարամարսութիւնը, և կամթրիթ, կամթրալժի և այլն ըսուած ստամոքսի հիւանդութիւնները շուտով կըբժշկէ.

Ամեն լեզուէ հրահանգներ գրուած են այս դեղերուն հետ. Բուն տէրըկիոնի մէջ Մօսիէօ Ֆայսան ըլլալով, անոր ստորագրութիւնը պէտք է ուզուի.

Հատերուն գինն է 2 Ֆրանք, փոշին 4 Ֆրանք. կը ծախուին Փարիզ Սէն Մարթէն փողոց թիւ 296, կ. Պօլիս Տէլլա Սուտայի դեղարանը, և գլխաւորապէս Ղալաթիա Վօյվօտայի փողոց թիւ 9 Բիւլլիքաթէօս ժէնէռալ մոնօրէն Մօսիէօ Մէֆրէտի գրասենը.

ԳԻԼՈՒ ՄԱԶԵՐԸ ԶՕՐԱՑԸՆԵԼՈՒ ՋՈՒՐ ՄԸ

Այս Ջուրը խիստ օգտակար է, ճերմկած մազերը կը սևցընէ, մազերուն արմատները կը զօրացընէ, մազերը թափելէն կարգիլէ, թափած մազերուն տեղը նոր և գեղեցիկ մազ կը բերէ և բոլոր մազերը փայլեցունելով իրենց բնական վիճակին կը բերէ.

Կը ծախուի Ղալաթիա Նօմէր փողոցը 17 թիւ Ամերիկայի մաղազան.

ՁԿԱՆ ԻԻՂ
ՄԱՔՈՒՐ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ

Գաղղիացի Տոքթոր Օթիէ բժիշկին և Շէվրիէ դեղագործին պատրաստածը, որուն մէջ ձուկի հոտ և համ ամենևին չկայ.

Կը ծախուի Ղալաթիա Վօյվօտայի փողոցը թիւ 9 Բիւլլիքաթէօս ժէնէռալի տնօրէն Մ. Մէֆրէտի սենեակը.

Աս լրագիրը շաբաթն անգամ մը կելլէ շաբաթ օրերը. Ով որ կուզէ կրնայ ստորագրուիլ, Կ. Պօլիս Ջինիլի խանը լրագրոյս գրասենեակը: Իսկ դուրսերը հոգաբարձուներն են՝

ԻԶՄԻՐ. Յոհաննէս աղա Մազլումեան.
ԵԳԻՊՏՈՍ. Շաւարշ աղա Այփիարեան.
ԱՆԴՐԻԱՆՈՒՊՕԼԻՍ. Մանուէլի Սուքիաս աղա Գույումճեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Պ. Խաչատուր Էյմասեան.
ԹՈԽԱԹ. Գէորգ եւ Յոհաննէս աղայք Աբգարեան.
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Կարապետ աղա Էսկիչէհիրլեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Պ. Տ. Մուրատեան.
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Պ. Դ. Մայդաբաշեան.
ՎԱՆ. Պ. Մկրտիչ Տ. Առամեան.
ԽԱՐԲԵՐԴ. Պ. Գէորգ Ճաֆարեան.
ԵՐԶՆԿԱ. Ընկերցասիրաց Թանգարան:
ԱՏԱՊԱԶԱՐ. Մանուէլի Յակոբ աղա Տ. Գրիգորեան.

Ուրիշ քաղաքներէ ստորագրուիլ ուզողները՝ այս տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԴՐԱՄՈՑ ԱՐԺՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԹՂԹԱԴՐԱՄՈՎ

Կ. ՊՕԼԻՍ 11 ՅՈՒԼԻՍ	Շբթ. 7	Բշ. 9	Գշ. 10	Դշ. 11	Եշ. 12	Ուր. 13
	Ղրշ.	Ղրշ.	Ղրշ.	Ղրշ.	Ղրշ.	Ղրշ.
Օսմանեան լիրա Մէճ.	175-10	167	168	168	172-30	175
Քասննոց արծաթ	34-20	33	33	33	34-10	34-10
Թահվ. Մուճթազէ	84-32	84	84	84	82-20	82-20
Էսհամը Ճէտիտէ հին	69	69	69	69	68	68
« « նոր	68	68	68	68	67	67
Սէրկի 10 տր. տկս. առ.	49	49	49	49	49	48
Վերջին եղածը 100 լրյով	54	54	54	54	52	52
Անգղիական լիրա	192	182	183	183	188	188-30
Բօլ խմբէռեալ	155	147	148	148	152	152-20
Գարպավանից	27	27	28	28	27	27-20
20 ֆրանքնոց ոսկի	149	142	150	150	148	148-02
5 » արծաթ	57-20	55-20	56	56	57-20	57
Սօֆօրին	280	280	281	281	281	260
Աւստրիոյ գըրըմից	88	85	85	85	87	89
Տասնոցքան. հզրին	560	560	560	560	550	550

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆՑ (ՔԱՄՊԻՕ) ԳԻՆԵՐԸ
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՆ 130 ՂՈՒՐՈՒՇ ՀԱՇՈՒԵԼՈՎ
10 ՅՈՒԼԻՍ

Լոնտրա	140—	Լիվօրնօ	
Փարիզ	«	Ճէնօվա Լ. Ն.	
Մարսիլիա	23,50 23,55 23,40	ԻՍԿ ՄԷՋԻՏԻԷԻ 203	
Վիէննա	«	Լոնտրա	
Թրիէստ	«	Մարսիլիա	

ԱՐՄՏԻՔ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 7 ՅՈՒԼԻՍ

Ցորեն Թայղան	45—47	Ցորեն խամայիլ կակուղ	00—00
» Խամայիլ	47—48	» Վառնա »	55—56
» Կալաց	—	» Պուրղազ »	00—00
» Ռումէլի Պալչըք	—	» Պալչըք »	—
» Պուրղազ	—	Եգիպտացորեն կալացի	22—25
» Ազօֆ կակուղ	55—56	» Իպրայիլ	22—26
» Իպրայիլ »	53—54	Գարի	15—17

Վառառանոցիս մէջ կայ ընդ ամէնը 80000 գրիւ ցորեն ու գարի

ՄԵՏԱՔՍ
(ԻՓԷՔ)

Օսմ. լիր. 120 ղրշ.	
Տէմիրտաշ ընտիր սակ.	0000—0000
« 1 «	0000—0000
« 2 «	0000—0000
« 3 «	0000—0000
Սէլէ Պրուսա ընտիր սակ.	0000—0000
« « 1. «	0000—0000
« « 2. «	0000—0000
« « 3. «	000—0000
Մէչատուս 1. «	000— 000
2. «	000— 000
3. «	000— 000
Ֆիլաթիւռ 10—12 և 11—12	540— 520
Գօզա Պրուսա չոր	160— 220
Պարսկաստանի . . . Ֆրանք	32— 36

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

Գխտոր (Մայը) սեւ 145 լիրա	
ճերմակ	
Գնդին հատիկ (Ճէհրի) Էնկիւրի 120 լիրա	42-20
Բուրդ Գըրըմ կէս լուաց. հօխա	
??լուացուած 100 լիրա	
Տաճկաստանի 120 լիրա հախ	
Բամպակ Գըրըգ–Աղաճ և Գասապալնտ 120 լրյ.	540
Ատր. Կիպրոս. Ադանա հօխա	510
Թիֆթիք Էնկիւրի Զանկլըրը 100 լիրա	49-20—51
Աֆիոն	250—240
Քիթրէ բանուած «	
Տերև «	
Մեղրամոմ գեղին Տրապիզոն 130 լիրա	30—30-20
Անատոլու «	29—30
Սուսամ Ռումէլի Քիլ.	
Կտաւատի հունտ (Քէթէն թոխ.) Ռում. »	
Անատոլու »	
Ձէթ (Ձէյթին եաղը) Այվալըգ Հօխայ	10-20—11
Կիրիտ »	10— 9-20
Աճառ (Սապօն) Գանտիա »	8
Միտիլլի »	—6
Բրինձ Եգիպտոս Րէշիտ »	4-20
Տիմեաթ »	

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

Խահվէ Ռիօ և Գուբա 100 Հկյ. լիրա	10—11
« Մարթին և Սէյան « «	
Շաքար գլ. (քէլլէ) 6-10 Լտ. Կնդ. 100 լիրա	2-80—2-90
« փոշի (Թօզ) « «	2-35—2-40
« Հոլ. գլուխ « «	—2-90
« փոշի « «	—2-35
« Գադղ. գլուխ « «	—2-80
« փոշի « «	—2-32
Անագ (գալայ) « «	8-10
Պղպեղ (պիպէռ). Հկյ. 150 լիրա	— 10
Լեղակ (չիվիտ) Պէնկալա « «	
« Մատրաս «	570
Որդան կարմիր (գըրմըզ) «	95
« « արծթագոյն «	90
« « սեւակ Բ. «	86
« « խառն «	75
Անուշադր (Նըշատըր) Հկյ. 150 լիրա	10
Պողպատ (Չէլիք) թիւ 0 և 00 Կնդ.	—200
Կապար (Գուրշուն) «	200—210
Թիթեղ (Թէնէքէ) զոյգ սնտուկ «	—2-70
Զինք տախտակ թիւ 7—12 Հկյ.	7—7-30
Երկաթ Անգ. ձողաձև (չուպուգ) Կնդ.	100—105
« Բէլճիգա «	105—110
« Տախտակ «	185—
« Բոլորակ «	
« Ռուսիոյ «	
Քարֆիճա Հկյ.	5 1/2
Ծծումբ (քիւքիւրտ) խառնիճ Կնդ.	
Իւղթիւպէճ ճէհ. զոյգ Մնտ. «	—420
« Պէլճ. « «	200—210
« Թրիէսթ « «	100—110
Ռօմ Անգղիոյ Կալ	21—22
« Ամերիկա «	19
Սպասմաչէթ Վէննա «	33
« Թրիէստ և Գաղղ. «	—34

Խմբագիր-Տնօրէն
Կ. Ս. ԻՒԹՈՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
Կ. ՊՕԼԻՍ ՋԻՆԻԼԻ ԽԱՆ